

1. ODPUSZCZENIE (834) sb n

-enie (826), -ęnie (8).

o oraz pierwsze e jasne; -é (24), -e (3); -é : -e *OpecŻyw* (12:1), *BiałKat* (2:1), *SarnStat* (6:1).

sg N odpuszczenié (94); -é (7), -(e) (87). ◇ G odpuszczeniã (239); -ã (223), -a (2), -(a) (14); -ã : -a *OpecŻyw* (5:1), *KrowObr* (57:1). ◇ D odpuszczeniu (23). ◇ A odpuszczenié (429); -é (17), -e (3), -(e) (409). ◇ I odpuszczeniem (10) *ListRzeź*, *CzechEp*, *KochFr*, *LatHar* (6), *KlonWor*, odpuszczeniem (4) *LubPs* (2), *Mącz*, *Phil*; -em (1), -(e)m (9). ◇ L odpuszczeniu (32). ◇ V odpuszczeni(e) (2). ◇ pl A odpuszczeniã (1).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI* (dwa z niżej notowanych przykładów) – XVIII w. s.v. *odpuścić*.

1. Pozwolenie na coś, zgoda na wykonanie czegoś; *venia Mącz*, *Calep*; *licentia Mącz*, *Cn* (35) : *Licentia*, *Odpuszczenie/ Wenia/ Też Pozwolenie Mącz* 193a; *Calep* 1109a.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): mamy odpuszczenie od fтары/ abychmy go [Jezusa] fięli ij pochowali. *OpecŻyw* [155].

Zwroty: »prosić za odpuszczenie [czego = na co]« (1): Ian z Brandeburgu [...] prosił Cefárzã za odpuszczenie wolnego mowienia *BielKron* 233.

»wziąć odpuszczenie« [szyk zmienny] (4): Ezop rzekł/ Krołu fláchetny/ [...] chćiey mię pierwey wyfluchác. [...] A kiedy odpuszczenie wziął/ Zásię znowu mowić począł *BierEz* F2v; [*biskupowie żydowscy pytają Jezusa*:] Powiedz nám którą to motzã czyniś/ ijeże nauczáś lub nie wziawśy od nás odpuszczenia. *OpecŻyw* 74, 153v; *PatKaz II* 19v.

a. Pozwolenie odejścia, rozejścia się (27) :

Zwroty: »da(wa)ć odpuszczenie« (2): Cefarz [...] kazał ci [tj. *Lutrowi*] powiedzyeć/ áby ftąd co rychley wieźdzał/ á nátoć dawa dni 21 od puźczenia *BielKron* 197; *Dimittere coetum*, *Dać odpuszczenie zgromádzieniu ludzi*. *Mącz* 59b.

»prosić odpuszczenia [czego = na co]« (1): to wflýtko rozpowiedziál matuchnie fwé milé/ proffátz odpuszczenia [!] odefcia ku pociesseniu téy niewiały [...]. Odpowiedziała matuchna [...]: racz ijdz ij vpokoiytz placz gorzki téy to niewiały *OpecŻyw* 165v.

α. Uwolnienie, pozwolenie na powrót do domu; *liberatio*, *remissio Vulg* (11) : [*mówi Pan Krystus*:] Duch Boży nádemną/ dla tego/ ifz [...] posłał mię vbogiem/ [...] ábym przepowiedał Ieńcom odpuszczenie *KrowObr* 79.

Wyrażenie: »swobodne odpuszczenie« (1): A zás gody ftroili/ [...] áż do cztemáftego dnia/ w ktory potym ífli byli do Krolá profząc o fwobodne odpuszczenie [*colloquium fecerunt de liberatione sua*]. *Leop* 3.*Mach* 6/37.

Szereg: »odpuszczenie a wolność« (1): Obrął potym Simon męże/ kthore posłał do Demetriufá Krolá/ żądaiąc áby vczynił odpuszczenie á wolność w ziemi [*ut faceret remissionem regioni*] *Leop* 1.*Mach* 13/34.

αα. W Zakonie Mojżeszowym: prawo powrotu do własnej ziemi i swego rodu obowiązujące w okresie Jubileuszu (8) :

odpuszczenie komu (2): názowiefz gi [pięćdziesiąty rok]/ odpuszczenie wflýtkim miefzczánom ziemi twoiey/ ábo wiem ten rok iefł Miłóściwe Látó *Leop Lev* 25/10; *BielKron* 45v.

Zestawienie: »Rok, Lato Odpuszczenia« (4:3): w pięćdziesiąt lat áby mieli rok Propiciationis/ to iest/ miłościwe láto/ áby gi zwáli rok odpufzczenia/ á then dziś v nas zową Iubileus. Tego roku káždy przywrocił fie ná fwoię dzyerżawę/ iefli kiedy przed tym przedał był komu imienie *BielKron* 36; ieflić fie przeda zá pieniądze twoy brát/ nie rob nim iáko niewolnikiem/ [...] może fie wykupić/ á iefli nie wykupi/ będzie wolen látá odpufzczenia. *BielKron* 36v, 36 [2 r.], 36v, 45v.

β. *Zwolnienie ze służby; missio Mącz; licentia, venia JanStat (13) : ListRzeż w. 31, 35; Missio, Posłanie też dozwolenie ciągnąć precz od prawá [lege: odprawá] odpufzczenie. Mącz 225b, 225b.*

Zwroty: »odpuszczenie brać« (2): Czeliadz albo thowarziífie bendącz w Służbie niefá poífufni, [...] gdi ych naipilniei potrzeba thedi odpufzczenie od swich Miíftrzew biorą *ListRzeż w. 9; SarnStat 943 marg.*

»odpuszczenie dawać; odpuszczenie dane« (1;2): ieslibi ktori i Miíftrz w Cechu íe skarżił, na słuęe [...] swego, o nieposluffeinstwo [...], abo yfz doslufficz niechcział [...], takowemu [...] od Starífich ma bycz odpufzczenie dane. *ListRzeż w. 35, w. 29; Exautoro – Zprifziegi wipufzczam, odpufzczenie daię. Calep 382a.*

»odpuszczenia prosić« (4): Będąc thám [w służbie Labana] Iakob iuz dwádziefciá lat/ proífł odpufzczenia v Lábáná do fwoiey oyczyzny *BielKron* 15; KTórykolwiek z służących pod wypráwą Woienną [...] od páná fwégo odpufzczenia będzie proífł [*licentiam a servitio apud dominum suum petierit JanStat 581*]/ y od niego odéydzie/ ná wieki niech będzie bezecny. *SarnStat 648, 648 [2 r.].*

Wyrażenie: »odpuszczenie od służby« (1): będzie káždy przed wypráwą woienną y potrzebá v páná fwégo miał czás íześci niedziél: w którym á nie rychleyfzym czáfie odpufzczenia od páná fwégo od służy będzie proífł y żadał [*a domino suo licentiam a servitio petet JanStat 581*]. *SarnStat 648.*

2. Odstąpienie od działania na czyjś niekorzyść; darowanie kary; remissio, venia JanStat, Cn; indulgentia Cn (19) :

odpuszczenie czego (6): [Maria] wzyála przeíf tą ízwyátófcz odpufzczenye bolefczy ktora przy ízmyerczy byua PatKaz III 139; KromRozm I I3; Modlitwy tych ktorým iáłmużny dawamy/ [...] dáleko nam więcey mogá pomoc do otrzymánia Bożkiego miłóíerdzia/ y odpufzczenia mąk czyfcowych. WujNT 435. Cf Wyrażenia.

Wyrażenia: »odpuszczenie karanja, kaźni« = *laxamentum poenarum Cn (1:1):* w nowym [zakonie] ták łácnego odpufzczenya winy y kaźni nyebyło *KromRozm II m2v; S. Máryey Mágdálennie pierwey odpufzczono/ reatum cuipae,* to iest wieczną winę/ [...] íz vmiłowálá wiele. Y ták w tey wielkiey miłóíci záwiázála íię *poenalis satisfactio* karne dofyć wczynienie/ przeto dano iey y drugie odpufzczenie/ *quantum ad poenam,* to iest karanja docześnego. *WysKaz 29. [Cf też 3.a. »otrzymać odpuszczenie« WujJud 192.]*

»odpuszczenie wiecznej winy, od winy« (1:1): gdzie iedno íię zeżłóci vznamy/ íerdecźnie żálwiemy/ [...] tedy wezmiemi doífateczne odpufzczenie grzechow nálych a nierozdzielnie/ od meki y od winy/ dla Chrífťvá *SeklWyzn f4v; íz po odpufzczeniu wieczney winy/ zoífáie z tym obowiázkiem vfpřawiedliwiony/ áby iákokolwiek dofyć wczynił zá przeífłe y odpufzczone grzechy. WysKaz [23].*

Wyrażenie przyimkowe: »przez, bez odpuszczenia« = *irremissibiliter, absque remissione JanStat* (5:1): [jeśli u szlachcica] łól zākazána w domu álbo we dworze będzie znaleźioná: tákowy tylekróć przez odpuśczenia rzeczoná winá Królewfká cztérnaścia grzywien niech będzie karán *SarnStat* 385, 388, 784, 925, 1237.

~ *Szereg:* »bez miłosierdzia i odpuszczenia« (1): á zá winę pópolitá siedzieć ma w wieży ná dnie rok y łżeść niedziel/ bez wżego miłosierdzia y odpuśczenia. *SarnStat* 1162. ~

a. Czasowe uchylenie, zawieszenie kary (1) :

Szereg: »odpuszczenie i rozgrzeszenie« (1): A iefli nie będzie mógl innych świádków miánowác y mieć/ okróm tych którym zádano zākłęcie: chcemy/ áby ten ná którego próbę łá zākłęci [...] był łzukan y prófzón/ áby tym świádkóm zākłętym tylko ku vczynieniu świádectwá/ [...] rozgrzézłzénie dał. A iefliby ten/ który ie zākłął [...] niechciałby vżyczyć rozgrzézłzénia/ tákowi którzy prófzú odpuśczenia y rozgrzézłzénia [*veniam et absolutionem JanStat* 625]/ ile z łtrony Bożéy/ niech rozumieią/ iż ie otrzymáli *SarnStat* 578.

b. Odstąpienie od egzekwowania należności, umorzenie [czego] (5) :

odpuszczenie komu, czemu (4): Odpuśczenie Szofu Kázimiérzánom. *SarnStat* 964, 405, 962, 963.

W przeciwstawieniu: »odpuszczenie ... podwyższenie« (1): ODPVSCZENIE CLA y Czopowego miáftu Krákowu: á podwyszenié móftowégo. *SarnStat* 405.

Wyrażenie: »win odpuszczenie« (1): Potwierdzenie praw Kiiowfkich, Wołynfkich, y Brácláwfkich: [...] popráwá Zamków, káptur Wołynki, win odpuśczenié, etc. *SarnStat* 1182.

3. Przebaczenie, darowanie przewinienia lub wyrządzonej krzywdy, niechowanie urazy; venia HistAl, PolAnt, Mącz, Modrz, JanStat, Cn; remissio Mymer¹, PolAnt, Vulg, JanStat; ignoscentia Modrz, Cn; abolitio Mącz; impunitas, indulgentia, vacatio Cn (769) : *Mymer¹* 13; *Ignoscens*, Skłonny ku odpuśczeniu/ Láskáwy/ Niefurowy/ Latwie łie da przepráwić. *Mącz* 251a, 251b; bo on godzien ieft odpuśczenia/ komu nátychmiałt vczynku iego žal. *ModrzBaz* 98v, 98v; *ActReg* 141; *Calep* 1109a.

W połączeniach szeregowych (2): *ModrzBaz* 68; Nie mogą tám / łpráwiedliwość/ miłosierdzie/ powściągliwość/ odpuśczenie krzywdy/ czyłtość/ półfuzeństwo/ wżgárda widomych máiętności/ y inne [...] cnoty zākwińác: gdzie táka Ewángelia vłzy ludzkie nápełniła *SkarKazSej* 686a.

W przeciwstawièniach: »odpuszczenie ... gniew, pomsta, śmierć« (2): choćiaby łię y omylił/ wżákże iefli z łzczerego łercá mowi to co Rzeczypópolitey rozumie być pózytecznego/ ono iego omylenie godnieyłze ieft odpuśczenia/ niż gniewu. *ModrzBaz* 65; álbo twá łmierciá máią być nápráwione edyktá Confulow/ álbo theż odpuśczeniem ná wieki zniłczzone *Phil E*, R3.

W charakterystycznych połączeniach: *godny (godzien) odpuszczenia (5); skłonny ku odpuszczeniu; pobudzac do odpuszczenia.*

Zwroty: »dać odpuszczenie« (1): w rámię go [*pchła człowieka*] vkąłiłá: Vłápiwłzy iá chćiał zábic/ Oná łię mu ięłá modlić: Prófzú day mi odpuśczenie *BierEz M*.

»odpuszczenie mieć« (1): Niedziw/ iż płęc náłzá mgła zá czálem łzwánkuie. [...] Iam mdłéy płci/ odpuśczenié łłuzniebym mieć miáłá. *GosłCast* 30.

»osięgnąć odpuszczenie« (1): *Impetrare veniam, Olięgnąć łáskę/ odpuśczenie. Mącz* 480a.

»odpuszczenia, o odpuszczenie prosić; żądać odpuszczenia; odpuszczenie uprosić; odpuszczenie było uproszone; o odpuszczenie prośba; nieuproszony ku odpuszczeniu« = *petere veniam Mącz, Modrz, Cn; deprecari iniuriam Mącz; deprecatio Calep [szyk zmienny] (8:2;1;1;1;1): OpecŻyw 191v; ieflim go [bliźnego] wczym rozgniewał/ [...] mam to przed nim wyznawać/ prosić o odpufzczenie SeklWyzn c4; SeklKat S4v; HistAl G6v; BielKron 163, 372; Mącz 295b, 320b; Bo nie może mieć przyftępu do Oycá niebieskiego ten/ ktory fię inżym ftáwi [...] trudnym y nieuprofżonym ku odpufzczeniu ich wyftępku [se praebat ... inexorabilem culpa eis condonanda]. ModrzBaz 66, 66; SkarŻyw 293; Calep 309a; WujNT 430; Ie⁸⁰ M. Król dowiedziawfzy fie/ gniewał fie nań więcéy niż dwa Miefiącá: y ledwie odpufczenié przez Pány iemu było vprofżoné [venia ... fuit impetrata JanStat 36] SarnStat 372, 379.*

»wziąć odpuszczenie« (1): nie mogłoby fie złoczyńcom lepiej sfthác/ wzywáfzy komu máiętność iego/ [...] iść do drugiego dawfzy mu część onego wydartku fwego/ á wzyąc odpufzczenie onych wyftępkow fwoich od niego RejPos 235.

Wyrażenia: »odpuszczenie jeden drugiemu« (1): [Jezus] Záleca [...] odpufzczenie ieden drugiemu. WujNT Mar 11 arg.

»odpuszczenie krzywdy« [szyk 2:1] (3): O nie żądaniu pomfty: o odpufczeniu krzywdy Leop Eccli 28 arg; WujNT Matth 6 arg; SkarKazSej 686a.

»odpuszczenie winy, za przewinienie« = *abolitio a. remissio criminis, venia Mącz (2:1)*: do krolá przyftąpił profżąc odpufzczenia zá przewinienie BielKron 372; Mącz 261d, 480a.

»odpuszczenie występku, za występki« [szyk 3:1] (3:1): RejPos 235; człowiek Chriftiánki/ ma fię o to pilnie ftárác/ áby [...] zá fwe wyftępki fzczerze á pokornie odpufzczenia profił [suorum erratorum ... veniam petat]. ModrzBaz 66, 66; Phil R3.

Szereg: »odpuszczenie i przejrzenie« (1): Nie ma bowiem dla tego być odpufzczenie y przeyrzenie wyftępkow/ żeby wżytká R.P. nie vpádłá/ ále ma być pomfthá dla záchowania iey Phil R3.

a. W jednostkach frazeologicznych stanowiących prośbę o wybaczenie tego, co się powie(działo) (8) :

Fraza: »z odpuszczenim mowiac« (1): Salva venia, Zá łáská mówiac álbo s odpufzczenim mówiac. Mącz 366b.

Zwroty: »prosić za odpuszczenie« (2): iefliby też co komu nie ku myśli było nápiřano ná ktorym mieyfcu/ profżę zá odpufzczenie BielKron Mmmm2, 334v.

»wziąć odpuszczenie« = *praefari honorem Mącz, Cn; praefari pacem Mącz [szyk zmienny] (3)*: Praefari pacem, Wziąć odpufzczenie. Mącz 285b, 86c, 157c.

Wyrażenie przyimkowe: »z odpuszczeni(e)m« (1): ták ia vpominam/ niemówcie plugawie/ [...] Ale mówcie przykładem mego Mikołáyca: Co to niefielf? gofpodze/ z odpufczeniem iáyca. KochFr 60; Bo tákie párality: z odpufzczeniem łgarze [...] gárdłem karze KlonWor 44. Cf Fraza.

a. Wybaczenie grzechów przez Boga lub w Jego imieniu przez kapłanów, rozgrzeszenie (725) : PAnye boze oycze wfłechmogáci ktoris fprawyedlywim odpłata a grzełłnim odpufczenye obyecal [...] cyebye pokornye profłá abi [...] BierRaj 16; WróbŻołt 31/6; MurzHist R4; gdzie iefł odpufztzenie/ tám iufz niemáfz więcey offiáry zá grzech KrowObr 190; BibRadz I 2d marg; RejPosWiecz³ 98; KuczbKat 85; Nie grzech tedy zołtawa po odpufzczeniu/ ále fkłonność ku grzechowi WujJud 90, 64,

90, 108, Mm2; *BudNT Hebr* 9/20[22]; *SkarŻyw* 125, 168, 238; odpuść [*Panie*] grzechy przed tobą ie wyznawiającym: ábyś nas miłościwie y odpufzczeniem obdárzył y pokojem. *LatHar* 181, 76, 113, 169, 647; *WujNT* 537; *SkarKaz* 314b.

odpuszczenie czego (612): *CzechRozm* 218; iákiego fię oni [*chwalcy tych bożków*] ípodziewać niezbożności íwey odpufzczenia mogą? *CzechEp* 86; *NiemObr* 70; day mi też [*Jezu*] przed śmierzcią moią/ [...] wízyftkich niepráwości moich odpufzczenie. *LatHar* 290, 104, 183, 485; *Si Sanctus est, quomodo orat pro iniquitate*. [...] Iesli Święty íeft czemuż prósi odpufzczenia złości. *WysKaz* 17. Cf *Wyrażenia*.

odpuszczenie czemu [= *czego*] (49): złościám odpufzczenia od Bogá żądáymy. *ArtKanc* K. Cf »odpuszczenie grzechom«.

odpuszczenie komu (2): ktora [*krew Chrystusa*] miála być wylaná/ nie zá docześną pomftę/ [...] ále ná odpufzczenie grzechow wízemu narodowi ludzkiemu *RejPos* 102v; *WujNT* 587.

odpuszczenie za co (2): Márya íiostrá ich/ choćiayże wzięła od Páná Bogá odpufzczenie/ zá ono przeciw brátu ízemránie/ przedsię musiála poność przez siedm dni wielką pokutę zá to. *WysKaz* 29. Cf »odpuszczenie za grzech«.

W połączeniach szeregowych [*w tym: grzechów a. grzechom* (43); *w wyznaniu wiary* (6)] (44): Proffę [*miłosierny Boże*] láski ímilowania íj odpufzczenia *OpecŻyw* 46, 176v, 189v; *SeklKat* B4v, N4v, S2v; *KromRozm I* K3v; Pan Bog ípráwyedliwy dáruie nas wiecznymi dáry/ to íeft/ ípráwyedliwością íwą/ odpufzczeniem grzechow/ y żywotem wiecznym. *LubPs* V2v *marg*, X3; tylko przes lámę krew kryftufowę mamy/ y odkupienie/ y odpufztzenie/ y omyćie/ od wízelkiego grzechu. *KrowObr* 178v, A4v, 47v, 55v [2 r.], 72v, 81 (11); *GrzegRóżn* F; *RejAp* 111v, 144v; *RejPos* 32, 55, 90; *RejPosWiecz*³ 99; *BiałKat* 198v; *WujJudConf* 79v; *RejPosWstaw* [110²], [110³]v, [143³]v; ábyś mógł przez tę pokorną ípowiedz y żałość/ láski y miłosierdzia Boskiego doftać/ odpufzczenia grzechow twych/ y wiecznego żywota. *KarnNap* C4v; Wierzę w íwiętego Duchá. Święty Kościół Krześciánki. Świętych ípołączność. Grzechom odpufzczenie. Ciála z martwychwftanie. Y żywot wieczny/ A men [!]. *ArtKanc* M10, G16v, N9v; *LatHar* 9, 10, 207; *WujNT* 13, 402, 441, 515; *SkarKaz* 514a.

W przeciwstawieniach: »karanie (3), męki, pomsta, sąd ... odpuszczenie« (6): On wám byl gotow datz odpufzczenijé wáltych grzechow/ íemuż wy zadáiecie męki trudnych bicżow. *OpecŻyw* 116; *RejPos* 102v; ktoby bluznił przeciw duchowi íwiętemu/ nemá odpufzczenia ná wieki/ lecz będzie winien wieczne⁸⁰ íádu. *BudNT Mar* 3/29; Proffę cię o to/ áby íwięte Ciála y Krwie Pánfkiey pożywanie/ niebyło mi obowiafką ná karanie/ ále zbáwienną v ciebie przyczyną ná odpufzczenie. *LatHar* 225, 104; *WujNT* 587.

W wyjaśnieniu przenośni (1): thám íeft nákoniec sam Kryftus/ ktory dáie Miłościwie láto/ to íeft grzechom odpufztzenie dáremne bes pieniędzy/ wízelkiemu tzłowíeku *KrowObr* 79.

W charakterystycznych połączeniach: *daremne odpuszczenie* (14), *dobrowolne, dostateczne* (2), *miłosierne, nierozdzielne, pewne* (4), *pierwsze* (2), *prawdziwe* (2), *snadne, ucieszne, wiecznie trwające, bez zasług, zmyślone, zupełne* (9); *odpuszczenie nadętości, niepráwości* (3), *niezbożności, przestępstwa, za szemranie, upadkow, złości(am)* (3); *odpuszczenie jest (było itp.) opowiedano (przepowiedane)* (2), *przypis(ow)ane* [czemu] (2), *rozstáwiono* (2), *zgotowane; czas odpuszczenia* (2), *ewanjelija,*

łaska, nadzieja (10), obietnica, pamiątka (2), pewność (upewnienie) (2), pieczęć (2), przepowiadanie (3), przyczyna, rozkażycielka, świadectwo, ucześnik, wiara (2), zamię (2), znak (4); dostateczny ku odpuszczeniu (2), okwity, pożyteczny; przyczyna zbawienna na odpuszczenie (2); modlitwa o odpuszczenie (4); cud o odpuszczeniu, nadzieja, nauka, pewien (pewność, upewnienie) (5); być pewien odpuszczenia (4), czekać, potrzebować (trzeba) (2), pragnący (2), spodziewać się (3), szukać (4), uczyć (28), ujmować, żebrać; dobrze czynić dla odpuszczenia (3), pościć; pomoc do odpuszczenia, przystęp, przyść (przychodzić) (2), przywieść; wierzyć odpuszczeniu; przyjść ku odpuszczeniu; czynić odpuszczenie (2), darować (2), kazać, należeć (3), obiec(ow)ać (5), odkładać, ofiarować, oświadczać (świadczyć) (2), pokładać [w kim, w czym] (5), (o)powiedać (przepowiedać, przepowiedzieć) (15), предаwać (2), przeczytać [komu, czemu] (5), przynosić (2), przypisywać (przypisować) [czemu] (17), sprawić (3), wierzyć (16); ofiarowan(y) na odpuszczenie (2); przyczynić się o odpuszczenie, starać się, uciekać się; wierzyć w odpuszczenie (4); dać za odpuszczenie, modlić się; darować odpuszczeni(em), obdarzyć, uweselon(y); mówić o odpuszczeniu, myśleć, rozpaczać, upewniać (2).

Zwroty: »da(wa)ć, dawający odpuszczenie; dawca odpuszczenia; jest da(wa)ne odpuszczenie; przydać odpuszczenia« [w tym: grzechow a. grzechom (42)] = *veniam dare peccatis Vulg* [szyk zmienny] (42:1;6;5;1): Smyluy fyα tez myli panye nad onimy. Ktorzi przełmya w grzech vpadly [...]. dayze gym tu [...] wffitkych grzechow odpufczenie *BierRaj* 19v, 16; *OpecŻyw* 116, [162]; *TarDuch* B4v; *SeklKat* Y3; iż náuká Ewángeliey S: ieft náuká [...] niepopłatna/ w ktorey Pan Bog dáremne odpufztzenie grzechom obiecuie dáć/ bes pieniędzy *KrowObr* 78; w kthorycheście [w mszałach] fobie nápiáli y natzynili rozmáithych [...] Zbawicielow/ [...] grzechow wzyftkich gládzićielow/ [...] y dawców odpufztzenia grzechow. *KrowObr* 167v, A4v [2 r.], 79, 162v, 172v, 174v (22); *Leop Sap* 12/11; miłofierdzie v niego ieft y gniew/ á mocen ieft dáć odpufzczenie prętkie [*velociter potens placationum*] *BibRadz Eccli* 16/12; *GrzegRóżn* I3v; *WujJud* 52v, 86v; *WujJudConf* 86v; *CzechRozm* 204; *SkarJedn* 22; rácz nam dáć odpufzczenie zgrzeżenia nášzego Chryfte *SkarŻyw* 509; *ReszList* 151; *ArtKanc* M12v, N9v, T11v; nam niech dáne będzie grzechow odpufzczenie/ ná nieskończone wieki wiekow. *LatHar* 106, 28, 31, 96, 182, 290 (11); *WujNT Act* 5/31, s. 414 marg; *SiebRozmyśl* [M2]v.

»jednać (a. zjednać, a. przejednać), otrzymać odpuszczenie« [w tym: grzechow a. grzechom (21)] [szyk zmienny] (23:2): Yż tho [człowiek] ziedna za pieniądze [...] Wzyftkich grzechow odpufczenie By miał nagorłze łumnienie *RejKup* o8; Iędrzeiu Święty otrzymay nášzym grzechom odpufztzenie *KrowObr* 162v, 162v; *RejPos* 90, 144v, [236]; oná [*Bogarodzica*] fię modli zá nas/ temu ktorego porodziłá/ y odpufzczenie nam grzechow v niego iedna. *SkarŻyw* 173; Od ktorych [świętych] nie prosiem áby nam grzechy odpufćili. (Bo to ieft łamego Chryftuła/ ácz nie bez káplaná y sługi fwego tu ná ziemi) ále żeby nam ich odpufzczenie iednali. *SkarŻyw* 198, 198 [3 r.], 491; *Moyzełz*/ łześciom łet tysięcy zbroynego ludu/ grzechu odpufzczenie v Bogá iedna *LatHar* 330, 39, 48, 72, 329, 389 (13).

»mie(wa)ć odpuszczenie« [w tym: grzechow a. grzechom (35)] = *habere remissionem (peccatorum)* *PolAnt*, *Vulg* [szyk zmienny] (39); *SeklWyzn* c3v, D; *Mamy* [...] temu mocnie wierzyć/ ze tu pokifmy żywy mamy odpufczenie grzechow á nie połmiercy *SeklKat* R, R, X4, Y4, Y4v; iż přes Páná Iezu Kryftá y přes iego mękę/ śmierć y krew/ mamy dáremne odpufztzenie grzechow. *KrowObr* 142,

53v, 55v [3 r.], 61, 178, 178v (11); *RejPosWiecz*³ 99; przez godne przyjęcie tego Sakramentu grzechow zwłafzczá powłzednich odpufłczenie miewamy *WujJud* 223, 94, 223; *WujJudConf* 223, 251v; *BudNT Mar* 3/29; *CzechRozm* 214v; *KarnNap* D4v; *SkarŻyw* 81, 198, 337; *CzechEp* 315; *WujNT Mar* 3/29, s. 210 *marg*, 441, *Eph* 1/7, *Col* 1/14; Nie wziął iey [mocy odpuszczania grzechów] z łobą do niebá/ ále ią tu ná ziemi zołtáwił/ gdzie grzełzym/ ábyłmy tu odpufłczenie mieć mogli. *SkarKaz* 207b; *SkarKazSej* 672a [2 r.].

»otrzyma(wa)ć, odnosić, osiągnąć odpuszczenie; dosta(wa)ć, dostąpić (a. dostępować) odpuszczenie; otrzymanie odpuszczenia« [w tym: grzechow a. grzechom (40)] [szyk zmienny] (19:3:1;13:8; 2): ktora [modlitwę] gdi kto mowy mayac fkrucha za fwe grzechi łupelne odpufłczyeny otrzyma. *BierRaj* 21v; *OpecŻyw* 154; *TarDuch* E4; *SeklKat* S4, V4v, Z; *KromRozm I* K3v; *LubPs* V5v; *KrowObr* 76v, 145, 171; muśimy vżywać przyczyny y obrony męki Páná náłzego Iełu Chriřtá/ bez ktorey nigdy żaden odpufłczenia grzechow niedořtał *KuczKat* 416, 200 [2 r.], 420; *WujJud* 83v, 109, 192, 203, 234 *marg*, Mm8; *WujJudConf* 81v, 166v; *CzechRozm* 116v; *KarnNap* C4, C4v; *SkarJedn* 16; prawdziwie káiący fię grzechow fwoich/ onych odpufłczenia/ przez żywą wiárę dořtępią. *NiemObr* 146; *ReszList* 147 [2 r.], 148; áby tego odpufłczenia/ zá nabożnemi modlitwámi dořtąpili *LatHar* 660, 88, 139, 183, 460, 470; Spowiedz potrzebna do otrzymánia grzechow odpufłczenia. *WujNT Cccccc*, 120, 212, 518, 520, 762, 773, Aaaaaa; *WysKaz* 22.

»prosić, prośba, proszący o odpuszczenie; prosić, żądać odpuszczenia; uprosić (a. upraszać) odpuszczenie« [w tym: grzechu a. grzechow (36)] = *pro peccatis deprecari, petere misericordiam PolAnt; petere remissionem peccatorum Modrz* [szyk zmienny] (19:4:1; 15:3; 1; 6): Modlytwa na vpo[ro]řfeny [!] odpufłczyeny grechow *BierRaj* 16; *OpecŻyw* 46; *PatKaz II* 18v; *SeklKat* S2v; Proźbá o odpufłczenie grzechow *LubPs* K4v *marg*, G *marg*, H3v *marg*, H4 *marg*, N3v, N4v *marg*, P2v [2 r.], Z3v; [w tym wiatyku tak mówicie:] Márya [...] vproś nam wfzyřtkim odpufłtzenie grzechow/ vřmierzywfzy twego Syná. *KrowObr* 164v, 72v, 155v, 158v, 161v, 162v [2 r.], 166v; wyznáwa Dawid [Bogu] grzech fwoy y proři o odpufłczenie. *BibRadz Ps* 50 *arg*, *Eccli* 39/7; gdy řzlá ná řmierć/ [...] modlitwę ku Pánu Bogu lámemu vczyniła/ profząc miłofierdzia á odpufłczenia grzechow/ dla męki Páná Kryřthá *BielKron* 238, 144v; *BialKat* 171, 211 [2 r.]; wyznawáiąc fwe grzechy/ [...] á zá nie pokutuiąc/ [...] grzechow fwych odpufłczenia y pokoiu od Páná Bogá pokornie řadáia. *KuczKat* 360, 200, 360, 415, 420 *marg*; *BudBib* 4.*Esdr* 2/4; *CzechRozm* 218; *ModrzBaz* 53; *SkarŻyw* 310; *CzechEp* 101; *ArtKanc* K, L8v; náłáfkáwfzy Iezu/ profzę cię [...] / ábyř raczył [...] weyřrzeć ná mizernego y niegodnego řługę twego/ ciebie pokornie o odpufłczenie profżącego *LatHar* 24, 38, 137, 253, 330, 507, 649, 665; *WysKaz* 17.

»wziąć, brać odpuszczenie« [w tym: grzechow a. grzechu, a. grzechom, a. za grzech (33)] = *accipere remissionem peccatorum PolAnt, Vulg* [szyk zmienny] (20:14): *OpecŻyw* 156, 156v, 189v; *SeklKat* Q4, R, T4v, Y; *RejKup* k5; *KrowObr* 44v, 51, 60, 79, 81v [2 r.], 104, 177; Gdy pieniędzy do řkrzynki pełno nákládziecie/ Iuż grzechom odpufłczenie pewnie wnet weźmiecie. *RejWiz* 160v; *Leop Lev* 19/22; *BielKron* 253v; Przyimowánim Sakramentu grzechow odpufłczenie bierzemy. *WujJud* 223 *marg*, 108, 108v, Nn2; *WujJudConf* 108v; *RejPosWstaw* [143³]v [2 r.]; *BudNT Act* 26/18; *ArtKanc* L20v, N15v; *LatHar* 199; iż káždy weźmie grzechow odpufłczenie przez imię iego/ któřkolwiek weř

wierzy. *WujNT Act* 10/43, *Act* 26/18; Moizefz z Aaronem/ choćia y iuż byli wzięli odpuszczenie zá on grzech/ [...] iednák zá kárání docześne/ nie weszli do źiemie obiecáney. *WysKaz* 29, 29.

»zasługować (a. zasłużyć) odpuszczenie [w tym: grzechow a. grzechom (15)]; zasłużenie odpuszczenia grzechow« [szyk zmienny] (17;1): *KrowObr* 166v, 187v [2 r.], 188v, 218v, 228v; *BielKron* 3; drudzy záś ták bárzo łmętni łą/ y záłolni/ że też rospaczáią w łwoim zbáwieniu: iáki łnadź był Kaim/ ktory mowił: Więtfza iest złość moiá/ niżbym odpuszczenie mogli záłłużyć *KuczbKat* 195; Dobremi vczyńkami záłługuie my łobie grzechow odpuszczenie y żywot wieczny. *WujJud* L18v, 107v, 228v; *WujJudConf* 107v, 221v, 228 [2 r.], 229v, 233; *WujNT* 222.

Wyrażenia: »odpuszczenie grzechow (grzechu (11 r.)), grzechom, od grzechu, za grzech, zgrzeszenia« = *remissio peccatorum Vulg*, *PolAnt*; *remissio delictorum Vulg*; *venia peccatorum Modrz* [szyk 431:217] (597:48:1:1:1); kielich z winem wziąwłfy/ [...] dál ijm rzekątz: Picie s tego włlytcy/ botz to iest krew moia/ ktora za wás ij za mnogié będzie przelána/ na odpuszczenie grzechow. *OpecŻyw* 93, 12v, 151, 154; *WróbŻolt* 64; *RejPs* 46v; *SeklWyzn* b2, d3v [2 r.], E, e2 [2 r.], e2v; Chriřtus mowy iedzcie piycie na odpuszczenie grzechow wálzich/ á kxięza mowia day namłřą za duřę/ za grzechy ecf. *SeklKat* Y3v; Ktoc zaźiwota niewierzi odpuszczenia grzechow/ ale fię łpucza połmierci na yne/ że by go wikupily/ [...] taki vřąga łprawiedliwołcy bozey *SeklKat* Y4, C2v, G2, Q3v, Q4v, S4 (23); *RejKup* k8v, m7v; *KromRozm I* H, H2, I2 [3 r.]; *KromRozm II* v; *Diar* 70; *LubPs* A5v, G marg, Gv marg, L2v marg, N3v [2 r.] (10); Pan Kkyřtus [!] nie przedawał odpuszczenia grzechow [...]/ á Wikárij iego przedawa zá pieniądze *KrowObr* 11; ták do drewná mowicie. O Krzyżu bądź pozdrowion/ [...] dáruy grzełnym grzechom odpuszczenie. *KrowObr* 166v, A4, A4v, B, 46, 47 (81); Był Ian ná puřczy krcząc/ y kaźąc krzełt pokutj ku odpuszczeniu grzechow. *Leop Mar* 1/4, *Matth* 26/28, *Act* 2/38, *Rom* 3/25, *Hebr* 10/18; *BibRadz Luc* 1/73[77]; LEO dzyefiáty Papieź Rzymłki [...] rozełłał liřty po włzytkich krolełtwach Krzełciáńłkich ná odpuszczenie grzechow włzytkich/ obiecuiąc káždemu przez to wieczne zbáwienie/ ktorzy łie k nim vcieką z ofiářą pieniężną. *BielKron* 193, 137, 234; *GrzegRóżn* F4; *Mącz* 227a; *RejAp* 152, 166v; *RejPos* 87v, 88 [5 r.], 89, 90, 90v (21); *RejPosWiecz*³ 96v, [97], 98, 99 [2 r.], 99v; przy oblicznołci thego Sákrámentu/ nie dáremnie żebrzą źli grzechóm odpuszczenia *BialKat* 331, 166, 253v, 273v, 378v; *KuczbKat* 85 [2 r.], 155, 205, 415; *RejZwierc* 196v; Bez rozgrzełzenia Kápláńłkiego žadeⁿ o odpuszczeniu grzechow pewien być nie moźe *WujJud* 81v, 25v, 81v, 82v, 86v marg [2 r.], 87v (31); *WujJudConf* 82v, 88v, 91, 221v, 234, 243v; *RejPosRozpr* b4v; *RejPosWstaw* [143³]v; *BialKaz* B2v; *BudNT Mar* 1/4; *CzechRozm* 85, 86v, 101, 108v, 257v [2 r.], 267; *KarnNap* E3v; *ModrzBaz* 67v; bez ktorey [spowiedzi] gdy być moźe/ żadne odpuszczenie grzechow nie iest *SkarJedn* 346, 27, 30; Niech ogládam twarż twoię/ miřtrzu moy/ y Boźe moy/ á mam znák odpuszczenia grzechu mego *SkarŻyw* 599, 119, 227, 309, 356, 545 marg, 566; *CzechEp* 10, 167, 362; *NiemObr* 27, 38; *ReszPrz* 89 [2 r.]; *ReszList* 147; *ReszHoz* 122; *ArtKanc* A18, E6, H15v, K11v, N7v, N9; do Pána Bogá náłzego náwrołcie fię: Abowiem okwity iest ku odpuszczeniu grzechow. *KolákSzczęł* B4; *LatHar* 46, 55, 75, 91, 151 (15); *WujNT* 77 marg, *Matth* 26/28, *Mar* 1/4, s. 129, *Luc* 1/77 (28); *WysKaz* 19, 20, [24], 31; *PowodPr* 35 [2 r.]; *SkarKaz* 158a [3 r.], 514a; *SkarKazSej* 672a marg. [Cf też 2. »odpuszczenie od winy« *SeklWyzn* f4v.] Cf W połączeniach szeregowych, Zwroty, Wyrażenia, Szeregi.

»Matka Odpuszczenia« [o *Matce Boskiej*] (1): *marya* [...] *matko myłofyerdzya ty nas* [...] *wgodzyną łzmyerczy przyymy jako myła matka (odpułzczenya)* *PatKaz II* 91.

»moc odpuszczenia, na odpuszczenie, do odpuszczenia« [w *tym: grzechow (17)*] (10:6:2): *RejAp* 114; *RejPos* 212 *marg*; Nie onić [księża] łobie tego [*absolucyjej*] przywłafzczáią/ ále im to Pan Bog poruczył/ gdy im moc odpufzczenia grzechow dał *WujJud* 88v; *SkarJedn* 30, 31, 49, 157; O mocy kápłáńskiey ná odpufzczenie grzechow. *SkarŻyw* 91 *marg*; *LatHar* 380; *WujNT* 13, 38 [4 r.], 587, 869; Polńáncy BÓży wielką moc máią do odpufzczenia grzechow *SkarKaz* Oooo2b, 203b.

»odpuszczenie winy (a. winności)« (6): *LubPs* H4 *marg*; *RejPos* 247v; *LatHar* 253, 330; iefliby w wřprawiedliwieniu náłzym nie było więcey iedno *remifsio culpae*, odpufzczenie winy/ bez wátpienia iużby to było łzczyre miłofierdzie *WysKaz* 22, 30. [Cf też 2. »odpuszczenie kaźni« *KromRozm II* m2v.]

»odpuszczenie występku« (1): Ktorych [*upominków*] żadny Pan [...] dáć áni odkázać nigdy nie może: á zwłafzczá tákich/ przez ktorebychmy mogli [...] ofięgnąć łobie odpufzczenie złościwych wyłtepkow náłzych *RejPos* 89.

Szeregi: »łaska (boża) (a. otrzymanie, a. przyczynienie łaski), (i (też)) odpuszczenie« [w *tym: grzechow a. grzechom (16)*] [*szyk 10:7*] (17): *daj mnie łndze twemu. N. tylki koniecz żywotá* [...] iżebych mogł moje grzechy oplakać/ Łalkę y też odpufzczenie przez tve miłofierdzie ofięgnąć. *TarDuch* E4; *KrowObr* 61, 63v, 86, 229; *WujJud* 223; tákowi wzyłey pewne grzechow odpufzczenie y łáلكę Bożą odnołzą. *WujJudConf* 81v; *RejPosRozpr* c; *SkarŻyw* 358; przez Ewánielią ćiefzyli wierzące/ o łáلكe Bóżej/ y o odpufzczeniu grzechow one vpewniáiąc *NiemObr* 38; *ReszList* 145; *LatHar* 28, 48, 416, 429; *SkarKaz* 206b; *SkarKazSej* 672a. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 16 r.*]

»miłofierdzie i (a) odpuszczenie« [w *tym: grzechów (2)*] (4): *BielKron* 238; *RejPos* [236]; *CzechRozm* 218; Z tych [...] grzechow [...] łpowiádam łię: prołząc PANA BÓgá o miłofierdzie y odpufzczenie/ á ćiebie kápłanie o pokutę y rozgrzełzenie. *LatHar* 137. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»odpuszczenie grzechow i oczyłczenie« (2): iefłtze będziefł mowł/ iź ludzi vtzyćie przez Kryłthufá odpufłtzenia grzechow y otzyłćienia? *KrowObr* 92v, 178. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»odkupienie, (i) odpuszczenie« [w *tym: grzechów (6)*] = *redemptio, remissio peccatorum Vulg* (7): *KrowObr* 178; przenioł do krolełtwá Syná łwego miłego/ przez ktore^go mamy odkupienie j odpufzczenie grzechow. *WujJud* 94; *CzechRozm* 214v; *CzechEp* 315; *NiemObr* 70; *WujNT Eph* 1/7, *Col* 1/14. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»odpusty i grzechow odpuszczenie« (1): *Modlytwa* [...] od ktorey łá wyełkye odpufłti ij grzechow odpufłczenye ktoya łprawim naboženłtwem bądzye mowł. *BierRaj* 17.

»pokajanie i odpuszczenie grzechow« = *paenitentia et remissio peccatorum PolAnt* (4): wzyłłtki piłmá ták Prorockie/ iáko y Apofłłłkie/ nic innego nie vtzą/ iedno pokáiąnia y odpufłtzenia grzechow *KrowObr* 44, 44v [2 r.]; *BudNT Luc* 24/47.

»pokuta i (a) odpuszczenie grzechow (a. grzechom)« = *paenitentia et remissio peccatorum Vulg* [*szyk 8:1*] (9): *OpecŻyw* 169v; *RejPos* 114v, 234v; *WujJudConf* 246v; Ten Adámowi y Ewie rodzicom náłzym przepowiedział grzechom odpufłczenie y pokutę *RejPosRozpr* cv; *RejPosWstaw* [143³]v;

Tego Książęcia y zbawiciela wywyżzył Bog prawicą fwoią/ aby dał pokutę Izraelowi y odpuszczenie grzechow *WujNT Act 5/31, Luc 24 arg, 47.*

»rozgrzeszenie i grzechow odpuszczenie« (1): wczyniwszy doftateczną fpowiedź otrzyma od niego [grzeszny od kapłana] rozgrzeźlenie y grzechów fwych odpuszczenie *WysKaz 22.*

»skrucha i grzechow odpuszczenie« (1): Rącz dąć [Panie Jezu] [...] śmierci bliżkim fkruchę/ y grzechow odpuszczenie *LatHar 31.*

»usprawiedliwienie i (albo) grzechów (a. grzechom) odpuszczenie« [szyk 6:4] (10): *LubPs V5;* tym rzetom ktore kupuią zá frebro y złoto/ przypifuią y przytzytáią/ odpuszczenie grzechow/ y wfprowiedliwienie fwoie. *KrowObr A4v; KuczbKat 85;* ácz pierwże wfprowiedliwienie y grzechom odpuszczenie bez żadnych zařług nářnych bierzemy/ á wřákże wtorego wfprowiedliwienia y grzechom odpuszczenia/ przez dobre wczynki dořtác mamy *WujJud 108v–109; WujJudConf 108v, 192; WujNT 222 [2 r.]; SkarKaz 348a. [Ponadto w pořczeniach szeregowych 8 r.]*

»uznanie i odpuszczenie grzechow« = *paenitentia et remissio peccatorum PolAnt (2); BibRadz Luc 24/47;* potrzebá było Kriřtuřowi wćirpieć/ y trzeciego dnia z martwych wřthác/ y aby było rozřlawiono w imię iego vznánie y odpuszczenie grzechow miedzy wřzemi narody *RejPos 134v.*

»odpuszczenie i zatrzymanie grzechow« (1): iż we zborze fwym pan Chriřtus moc duchowną pořtánowił/ ktorą w zwięzowániu y rozwięzowániu/ ábo w odpuszczeniu/ y zátrzymániu grzechow opifał. *NiemObr 27.*

»(i) zbawienie, (i, a, ani) odpuszczenie« [w tym: grzechow a. grzechom (14)] [szyk 8:7] (15): Vřitek chrztu iest cy ten/ odpuszczenie grzechow/ a potim zbawienie wieczne *SeklKat V2v;* Izali tho nie řá náuki Dijabelřkie/ [...] aby ludzie ten oley řmrodlivy/ miářto Duchá řwiętego chwaili/ y wnim zbawienie y odpuszczenie grzechow řwoich pokřádáli. *KrowObr 81v, A3, 60v, 79v, 187v [2 r.], 188v; RejPos Ooo4; WujJudConf 166v; CzechRozm 223; SkarJedn 16, 385; Skarřyw 428; LatHar 423. [Ponadto w pořczeniach szeregowych 6 r.]*

»zřłádzenie grzechów i odpuszczenie« (1): oznaymił Ian ř. o dwu náurách w Chryřtuřie: O ludzkiey/ gdy go báránkiem ku zábićiu: y o Bozkiey/ gdy mu zřłádzenie grzechow y odpuszczenie przyczyta *SkarKaz 515b.*

»(ani) odpuszczenie grzechow (a. grzechom) i (ani, i teř) řywot wieczny (a. wiekuisty, a. otrzymanie, a. pewnoř řywota wiecznego)« (21): *KrowObr 60v, 61, 75v, 76v, 145;* By był w Kořćiele Antykryřtowym prawdřivy Bog Oćiec y prawdřivy teř Syn Bořy ná ktorym řtoi řywoth wieczny byřoby teř tám odpuszczenie [!] grzecho^m y pewnoř řywotá wiecznego. *GrzegRóżn F3 marg, E marg, G4v, I3v; RejZwierc 143;* ták nierozumiemy/ řeby wřzyřcy [!] choć niepokutuiący/ [...] grzechom odpuszczenie y řywot wieczny otrzymác mieli *WujJud 203, 107v marg, 203, L18v; WujJudConf 107v, 203; RejPosWstaw [143³]v; ArtKanc N15; Day mi to/ [...] ábym ie [niepokalane tajemnice] przyřiał na odpuszczenie grzechow moich y řywotá wiecznego otrzymánie. LatHar 211, 210, 227. [Ponadto w pořczeniach szeregowych 23 r.]*

W przen (5) : gdzie tę pánnę w wářych Mřzach Dijabelřkich zowiećie [...] zřodłem odpuszczenia grzechow *KrowObr 192, 176;* iż y Káplani/ y řwiętořci/ řá iákoby nacřynia ku grzechom

odpułzczeniu *KuczKat* 85; [*Kościół*] lekárstwo ná chorobę grzechow/ y ná odpułzczenie ich mieć muśi. *SkarJedn* 30; [*do Panny Maryi*:] ftrumieniu żywotá y grzechow odpułzczenia. *LatHar* 487.

Przen (5) :

a) Chrystus (4) :

odpułzczenie czego (3): ten [*Krystus*] iest odpułsczenie złoći nálfych *RejPs* 178. *Cf Wyrażenie.*

odpułzczenie czyje [= *komu*] (1): o Iezu rofkolźne odpułzczenie wśyftkich pod ciężarem grzechow fwyh żáłośnie wzdycháiących. *LatHar* 25.

Wyrażenie: »odpułzczenie grzechow« [*szyk 1:1*] (2): PRofzę cię nálfkáfzy BO że/ [...] przez tego który fię sftał odpułzczeniem grzechow nálfzych/ rácz mi dáć fkruchę ferdeczną *LatHar* 141. *Cf Szereg.*

Szereg: »zbawienie i grzechow odpułsczenie« (1): Kryfte tyś fam náfze zbáwienie/ y grzechów nálfzych odpułzczenie. *ArtKanc* F11v.

b) Matka Boska (1) :

Wyrażenie: »odpułsczenie grzesznych« (1): BAdź pozdrowioná Krolowa miłóśierdzia/ [...] odpułzczenie grzeźnych *LatHar* 484.

4. Pożegnanie; dobre życzenia na drogę (7) :

Zwrot: »mieć [*czyje*] odpułsczenie« (1): Rzeczé Antyoch: słyź mię Apollonie/ [...] iefli thobie twa fzyiá miła/ bierz fię do Tyrá/ máiąc me odpułzczenie *HistRzym* 9v.

»wziąć odpułsczenie« (5): *OpecŻyw* 10v; Turcy [*posłowie*] ná Wielbłądy wkładli fwoie rzeczy/ byli gothowi viechác/ wzyáfzy odpułsczenie v Krolá iecháli precz. *BielKron* 398; Potym Gwido wziął odpułsczenie od krolá á krol mu dał wielkie dáry áby przebywał z nim/ ále on niechćiał przyzwolić. *HistRzym* 81v, 15v [2 r.].

Szereg: »odpułsczenie a (i) pożegnanie« (2): *OpecŻyw* 36; A ták Apollon/ y krolewná/ wziáfzy odpułsczenie á pożegnánie/ w fiedli w okręt/ á puścili fię po morzu. *HistRzym* 15v.

5. Darowanie, odstąpienie komuś czegoś aktem darowizny; condonatio *Mącz*, *Calep* (2) : Condonatio, Obdárzenie/ też Odpułzczenie. *Mącz* 94d; *Calep* 236b.

6. Pozwolenie mówienia, dopuszczenie do głosu (1) :

Zwrot: »brać odpułsczenie« (1): Czart fprokuracią wyftapiwłfy bierze fobie ot pułczenie. *RejKup* z3v.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (1) : Pax per translationem pro venia, Miáfto odpułzczenia. *Mącz* 285b.

Synonimy: **1.** dozwołenie, licencyja, wenija, zgoda; **a.a.** wolność; **2.** darowanie; **3.** przebaczenie; **a.** absolucyja, oczyścienie, rozgrzeszenie, usprawiedliwienie, zgładzenie; **4.** pożegnanie; **5.** obdárzenie.

Cf **ODPUŚCIĆ**